

Азнакай муниципаль районы Татар Шуганы авыл жирлеге Советының карары

Татар Шуганы авылы

№65

«04» сентябрь 2017 ел

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Татар Шуганы авыл жирлеге Советының 24.01.2014 № 87 карары белән расланган Азнакай муниципаль районы « Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында (29.11.2016 № 46 карары редакциясендә)

Муниципаль норматив хокукий актларны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына туры китерү максатларында

Татар Шуганы авыл жирлеге советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Татар Шуганы авыл жирлеге Советының 24.01.2014 № 87 карары белән расланган Азнакай муниципаль районы «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә (29.11.2016 № 46 карары редакциясендә) тубәндәгә үзгәрешләрне кертергә:

1.1. Тубәндәгә эчтәлекле 4.1 бүлек белән тулыштырырга:

«4.1 бүлек. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү

16.1 статья. Территорияне планлаштыру документлары турында гомуми нигезләмәләр

1. Территорияне планлаштыру документларын билгеләү һәм төрләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнә.

2. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясен тотрыкли үстерүне тәэммин итү, шул исәптән планировка структурасы элементларын бүлеп бирү, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталь төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Капиталь төзелеш объектларын территориине комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру карапмаган территориигә карата урнаштыру максатларында территорияне планлаштыру документларын әзерләү, әлеге статьяның 4 өлешендә курсәтелгән очраклардан тыш, таләп ителми.

4. Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максатларында территориине планлаштыру документларын әзерләү тубәндәгә очракларда мәҗбүри:

1) федераль, региональ яисә жирле әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларын урнаштыруга бәйле рәвештә дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу кирәк;

2) крыл линияләр билгеләү, үзгәрту яисә гамәлдән чыгару кирәк;

3) жир законнары нигезендә жир кишәрлекләре төзү территориине ызанлау проекты нигезендә генә гамәлгә ашырылган очракта жир кишәрлекләре төзергә кирәк;

4) линияле объектны төзү, реконструкцияләү (линия объектын урнаштыру дәүләт яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә планлаштырылган

очрактан тыш һәм мондый линияле объектны урнаштыру өчен дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми) планлаштырыла. Россия Федерациясе Хәкүмәте тарафыннан линия объектын төзү, реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру документларын әзерләү таләп ителмәгән башка очраклар билгеләнергә мәмкин

5. Территорияне планлаштыру документларының төрләре түбәндәгеләр:

1) территорияне планлаштыру проекты;

2) территорияне ызанлау проекты.

6. Чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган территориягә карата линияле объектларны урнаштыру планлаштыру проектын әзерләмичә территорияне ызанлау проектын әзерләү рәхсәт ителә, әлеге Кагыйдәләрнең 16.3 статьясындағы 2 өлешендә каралган максатларда.

7. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү әлеге Территориаль зоналар кагыйдәләре һәм (яисә) муниципаль берәмлек генераль планы белән билгеләнгән «Татар Шуганы авыл жирлеге» планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементларына карата бирелә.

8. Территорияне планлаштыру документларының график өлешен әзерләү түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

1) күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрын алыш бару өчен кулланыла торган координаталар системасы нигезендә;

2) цифрлы топографик карталардан, цифрлы топографик планнардан файдаланып, таләпләр вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә.

9. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү әлеге статьяның 10 өлеше нигезендә каралган очракларда инженерлық эзләнүләренең материаллары һәм нәтижәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

10. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү өчен кирәкле инженер эзләнүләре төрләре, аларны үтәү тәртибе, шулай ук аларны үтәү таләп ителә торган очраклар Россия Федерациясе Хәкүмәте тарафыннан билгеләнә.

11. Башкарма комитет каары нигезендә эшләнә торган территорияне планлаштыру документларын әзерләү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, әлеге Кагыйдәләрнең 16.5 статьясында билгеләнә.

16.2 статья. Территорияне планлаштыру проекты

1. Территорияне планлаштыру проектларын әзерләү планлаштыру структурасы элементларын бүләп бирү, гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү, капиталъ төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территорияне планлаштырыла торган үстерүнең характеристикасын һәм чиратын билгеләү өчен гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру проектларының составы һәм эчтәлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлар белән билгеләнә.

3. Урам-юл чeltәренең гамәлдәге планлаштыру структурасы яңа яки реконструкцияләнгән, төрле билгеләнештәге жир кишәрлекләре чикләрен төгәлләштергән очракта территорияне планлаштыру проекты ике этапта эшләнергә мәмкин.

Беренче этапта территорияне үстерү буенча принципиаль каарларны алдан килештерү өчен, алга таба планировка проектын эшкәртүне һәм эшкәртүне төшереп калдыру максатында планировка эскизы эшләнә.

Әзерләнгән проект планлаштыру эскизы Башкарма комитет тарафыннан каралырга тиеш.

Икенче этапта әлеге статьяның 2 өлеше нигезендә билгеләнгән составта планлаштыру проектын эшләү гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру проекты территориине ызанлау проектын әзерләү өчен нигез булып тора, мона әлеге Кагыйдәләрнең 16.1 статьясындагы 6 өлешендә каралган очраклар керми.

16.3 статья. Территорияләрне ызанлау проектлары

1. Территорияне ызанлау проектын әзерләү планлаштыру структурасының бер яисә берничә катнаш элементы чикләрендә урнашкан территориягә карата, жирләрдән файдалану һәм территориаль зонаның һәм (яисә) төzelешнән билгеле бер кагыйдәләре белән чикләре һәм (яисә) муниципаль берәмлекнән генераль планы белән билгеләнгән чикләр чикләрендә функциональ зонаның «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекнән тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне ызанлау проектын әзерләү тубәндәгеләр өчен гамәлгә ашырыла:

1) төzelә торган һәм үзgәrtelә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү;

2) яңа капитал төzelеш объектларын урнаштыру планлаштырылмаган төzelеш территорииләре өчен, шулай ук территорииләр чикләрендә урнашкан жир кишәrлegen төzүгә, үзgәrtүгә һәм (яисә) үзgәrtүгә бәйле рәвештә кызыл линияләр урнаштыру, үзgәrtү, туктату өчен, территориине комплекслы һәм тотрыклы үстерү буенча эшчәnlекне гамәлгә ашыру күздә тотылмаган төzelеш территорииләре өчен кызыл линияләр билгеләү, үзgәrtү, юкка чыгару, мондый билгеләү, үзgәrtү гомуми файдаланудагы территориинең чикләрен үзgәrtүгә китерерлек итеп, территориине комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәnlеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган.

3. Территорияләрне ызанлау проектларын әзерләү территорииләрне планлаштыру проектлары составында яисә аерым документ рәвешендә гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне ызанлау проектларының составы һәм эчтәлеге Россия Федерациисе Шәhәр төzelеше кодексы, Россия Федерациисе законнары һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

5. Территорияне ызанлау проектын әзерләгендә төzelә торган һәм (яисә) үзgәrtelә торган жир кишәrлекlәrenең чикләре урынын билгеләү эшчәnlекнәң конкрет төrlәре өчен шәhәр төzelеше регламентлары һәм жир кишәrлекlәren бүләп бири нормалары, федераль законнарда һәм Россия Федерациисе субъектлары законнарында, техник регламентларда, кагыйdәlәr жыентыгында билгеләnгән барлыкка килә торган һәм (яисә) үзgәrtelә торган жир кишәrлекlәren башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

6. Территорияне ызанлау проектын эшләү чикләrenе карата гамәлгә ашырылган очракта, чикләрендә әлеге схемада каралган жир кишәrлекlәре яисә жир кишәrлекlәре урнаштыру схемасының расланган схемасы нигезендә жир кишәrлекlәре төzү күздә тотыла.

7. Территорияне планлаштыру проекты белән расланган планлаштыру структурасының элементы яисә элементлары чикләрендә урнашкан территориине ызанлау проектын әзерләгендә очракта, гавами тыңлаулар аерым документ рәвешендә үtkәrelmi, мона территориине комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәnlеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган территория чикләрендә урнашкан жир кишәrlegen төzүгә һәм (яисә) үзgәrtүгә бәйле рәвештә, территориине ызанлау проектын әзерләү, үзgәrtү, кызыл линияләрне үзgәrtү очрагы керми, мондый билгеләүләр, кызыл сыйыklарны

үзгәрту гомуми файдаланудагы территориянең чикләрен үзгәртүгә китерә дигән шарт белән.

16.4 статья. Кызыл сыйыклар

1. Территорияне планлаштыру проектлары составында кызыл сыйыклар эшләнә, килештерелә, раслана һәм үзгәртелә.

2. Кызыл линия планлаштыру, проектлау һәм төзелеш процессында катнашучы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлеге субъектлары тарафыннан «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә үтәлүе мәжбүри.

3. Кызыл сыйыклар шәһәр төзелешен жайга салуның башка линияләрен, шул исәптән жир кишәрлекләренең чикләрен билгеләү һәм бүлү өчен нигез булып тора.

4. Кызыл сыйыклар мәжбүри чагылдырылырга һәм исәпкә алынырга тиеш:

- территорияне планлаштыру документларында;
- капиталь төзелеш объектларының, инженер-транспорт коммуникацияләре проектларының проект документациясендә;

- территориаль зоналарның чикләре билгеләнгәндә;

- территориаль жир төзелеше проектларында;

- жир кишәрлекләренең чикләрен билгеләгәндә.

5. Сыйыклы объектлар белән мәшгуль һәм (яисә) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән территорияләр чикләрен билгеләүче һәм сайлап алу тәртибе башкарма хакимиятнең төзелеш, архитектура, шәһәр төзелеше өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль органы тарафыннан билгеләнә.

16.5 статья. Башкарма комитет каары нигезендә эшләнә торган территориине планлаштыру документларын әзерләү үзенчәлекләре

1. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындагы каар үз инициативасы буенча башкарма комитет тарафыннан йә, әлеге статьяның 2 өлешендә курсәтелгән очраклардан тыш, территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындагы физик яисә юридик затлар тәкъдимнәре нигезендә кабул ителә.

2. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындагы каарлар мәстәкайль кабул ителә:

1) төзелгән территориине үстерү турында шартнамәләр төзелгән затлар белән территорияне комплекслы үзләштерү турында шартнамәләр, шул исәптән икътисадый класслы торак төзү максатларында, жирле үзидарә органы инициативасы буенча территорияне комплекслы үстерү турында шартнамәләр;

2) территорияне комплекслы үстерү чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренең һәм (яисә) күчемсез мәлкәт объектларының хокукка ия булучылары булган затлар;

3) реконструкцияләнергә тиешле гамәлдәге линия объектларына хокук ияләре территориине планлаштыру документларын реконструкцияләү максатларында әзерләгән очракта.

3. Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән каар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә мондый каар кабул ителгән көннән алып өч көн эчендә басылып чыгарга һәм Азнакай муниципаль районының Интернет чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

4. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындагы каар басылып чыккан көннән алып физик яисә юридик затлар башкарма комитетка территориине планлаштыру документларын әзерләү һәм карап тоту тәртибе, сроклары турында үз тәкъдимнәрен тапшырырга хокуклы.

5. Территорияне планлаштыру документларын әзерләу түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

1) Башкарма комитет тарафыннан мөстәкыйль;

2) дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру турында Россия Федерациясе законнары нигезендә заказ урнаштыру йомгаклары буенча төзелгән дәүләт яисә муниципаль контракт нигезендә физик яисә юридик затлар тарафыннан;

3) физик яисә юридик затлар тарафыннан аларның акчалары исәбеннән.

6. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән кызыксынган затлар территориине планлаштыру документларын әзерли һәм раслау өчен аны Башкарма комитетка жибәрә.

7. Территорияне планлаштыру документларын әзерләу «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең генераль планы, әлеге Кагыйдәләр техник регламентлар, Шәһәр төзелеше регламентлары таләпләре нигезендә һәм яңа ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорииләре чикләрен, территорииләрдән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

8. Территорияне планлаштыру буенча әзер документлар әлеге статьяның 7 өлешендә билгеләнгән таләпләргә туры килүен тикшерү өчен башкарма комитетка тапшырыла, аның нәтиҗәләре буенча гавами тыңлаулар билгеләу турында яки мондый документларны кире кагу турында һәм аны эшләп бетерергә жибәрү хакында каар кабул итү өчен «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлек башлыгына территориине планлаштыру документларын жибәрү турында каар кабул ителә.

9. Башкарма комитет каары нигезендә территориине планлаштыру документлары составында әзерләнгән территориине планлаштыру проектлары һәм территориине ызанлау проектлары расланганчы, алар гавами тыңлауларда «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлектә гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә һичшикsez каралырга тиеш.

10. Территорияне планлаштыру проекты һәм территориине ызанлау проекты буенча гавами тыңлаулар уздырылмый, әгәр алар түбәндәгеләргә карата әзерләнгән булса:

1) чикләрендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре нигезендә территориине комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорииләрне;

2) гражданнар тарафыннан төзелгән коммерциягә карамаган оешма тарафыннан бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә бакчачылыкны, яшелчәчелекне, дача хужалыгын алыш бару өчен яисә дача хужалыгын алыш бару өчен бирелгән территория;

3) урман фонды жирләре чикләрендә линия объектларын урнаштыру территорииләре.

11. Жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының тормыш эшчәнлеге, хокукларының һәм законлы мәнфәгатьләренең үнай шартларына кеше хокукларын үтәу максатларында территориине планлаштыру проекты һәм территориине ызанлау проекты буенча гавами тыңлаулар аның планировкасы проектын һәм аны ызанлау проектын әзерләу гамәлгә ашырыла торган территориядә яшәүче гражданнар, әлеге территориядә урнашкан жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре, законлы мәнфәгатьләре мондый проектларны гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә бозылырга мөмкин булган затлар катнашында үткәрелә.

12. Территорияне планлаштыру проекты һәм территориине ызанлау проекты буенча гавами тыңлаулар үткәргәндә барлык кызыксынучы затларга үз фикерләрен белдерү өчен тигез мөмкинлекләр тәэммин итепергә тиеш.

13. Территорияне планлаштыру проекти һәм территорияне ызанлау проекти буенча гавами тыңлауларда катнашучылар жирлекнәң жирле үзидарә органына территорияне планлаштыру проектина яисә территорияне ызанлау проектина кагылышлы үз тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен гавами тыңлаулар беркетмәсенә керту өчен тапшырырга хокуклы.

11. Халык тыңлаулары нәтижәләре түрүнде бәяләмә басылып чыккан көнгө кадәр «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып гавами тыңлаулар уздыру срокы һәм аларны үткәрү урыны түрүнде «Авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру тәртибе түрүндагы нигезләмә белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм өч айдан да ким була алмый.

12. «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлек башлыгы башкарма комитетына территорияне планлаштыру буенча әзерләнгән документлар, территорияне планлаштыру проекты буенча гавами тыңлаулар беркетмәсе, территорияне ызанлау проекты буенча гавами тыңлаулар беркетмәсе häм гавами тыңлаулар уздырган көннән соң 15 көннән дә соңга калмыйча гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә жибәрә.

13. Башкарма комитет, территорияне планлаштыру проекты буенча гавами тыңлаулар беркетмәсен, территорияне ызанлау проектын һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәне исәпкә алып, территорияне планлаштыру документларын раслау яисә мондый документларны кире кагу турында һәм аны, курсәтелгән беркетмәне һәм бәяләмәне исәпкә алып, әшләп бетерергә жибәрү турында карар кабул итә.

14. Территорияне планлаштыру документлары (территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары) муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә мондый карап кабул ителгән көннән алып жиде көн эчендә бастырып чыгарылырга һәм Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында Интернет чөлтәрендә урнаштырылырга тиеш.

15. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм башкарма комитетның норматив хокукий акты белән билгеләнә.

1.2. 25 статьяның 2 өлешенэ түбәндөгө эчтәлекле «б» пунктчасын өстәргә:

«6) капиталь төзелеш объектларын капиталь ремонтлау.»

1.3. 27-29 статьяларын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

"27 статья. Төзелешкә рөхсәт бирү

1. Төзелешкә рөхсәт проектлау документларының шәһәр төзелеше регламентында, территорияне планлаштыру проектында һәм ызанлау проектында билгеләнгән таләпләргә (шәһәр төзелеше кодексы нигезендә территорияне планлаштыру проектын һәм территорияне ызанлау проектын әзерләү таләп ителмәгән очраклардан тыш) туры килүен раслый торган документ, линия объекты булмаган капиталъ төзелеш объектын төзегәндә, реконструкцияләгәндә яисә территорияне планлаштыру проектында һәм территорияне ызанлау проектында билгеләнгән таләпләргә, линияле объектны төзегәндә, реконструкцияләгәндә, шулай ук жир кишәрлекеннән файдалану рөхсәт ителгән рөхсәт нигезендә жир кишәрлекендә капиталъ төзелеш объектын урнаштыруга юл кую һәм Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә билгеләнгән чикләүләр. Төзелешкә рөхсәт төзүчегә, Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш, капиталъ төзелеш объектын төзу, реконструкцияләү хокукуын бирә.

Жир кишәрлекенә шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы яисә жир кишәрлеке өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнмәгән очракта, төзелешкә рәхсәт әлеге Кагыйдәләрнең 24 статьясындагы 1 өлеше нигезендә курсателгән жир

кишәрлекендә капиталь төзелеш объектын билгеләп куюга, параметрларына һәм урнаштыруга билгеләнгән таләпләргә туры килүен раслый.

2. «Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлек чикләрендә төзелешкә рәхсәт Башкарма комитет тарафыннан бирелә.

Төзелешкә рәхсәтләр бирү федераль башкарма хакимият органы яисә Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органы тарафыннан жир кишәрлекләрендә капиталь төзелеш объектларын планлаштырылган төзелешкә, реконструкцияләүгә, капиталь ремонтлауга карата гамәлгә ашырыла торган Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән очраклар искәрмә булыш тора:

- аларга шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуты кагылмый яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнми (гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрендә урнашкан линия объектларыннан тыш);

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы ихтияжлары өчен капиталь төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм алар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу рәхсәт ителә.

3. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә капиталь төзелеш объектларының проект документациясе һәм мондый проект документациясен әзерләү өчен башкарыла торган инженерлык тикшеренүләре нәтижәләре дәүләт экспертизы узарга тиеш, мона тубәндәгә капиталь төзелеш объектларының проект документациясе керми:

1) бер гайлә яшәү өчен билгеләнгән (индивидуаль торак төзелеше объектлары) ин күбе өч катлы аерым торучы торак йортлар;

2) берничә блоктан торган, саны уннан артмаган һәм аларның һәркайсы бер гайлә яшәү өчен билгеләнгән, курше блок яисә курше блоклар белән тоташмыча гомуми диварга (гомуми стенараптарга) ия булган, аерым жир кишәрлекендә урнашкан һәм, мондый торак йортларны төзү яисә реконструкцияләү Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары акчаларын жәлеп итмичә гамәлгә ашырылган очракта, гомуми файдаланудагы территориягә (блокланган төзелештәге торак йортлар) чыгу мөмкинлеге булган торак йортлар;

3) бер яисә берничә блок-секциядән торган, саны дүрттән артмаган күпфатирлы йортлар, аларның һәркайсында гомуми файдаланудагы берничә фатир һәм бина урнашкан һәм һәркайсында гомуми файдалану территориясенә чыгу белән аерым подъезд булган күпфатирлы йортлар, әгәр мондый күпфатирлы йортларны төзү яисә реконструкцияләү Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары акчаларын жәлеп итмичә гамәлгә ашырылса;

4) катлар саны икедән артмаган аерым капиталь төзелеш объектлары, гомуми мәйданы 1500 кв. м һәм алар гражданнарның яшәү һәм житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнмәгән, мона Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48.1 статьясы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлар керми;

5) катлар саны икедән артмаган аерым капиталь төзелеш объектлары, аларның гомуми мәйданы 1500 кв. житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән һәм санитар-яклау зоналарын билгеләү таләп ителми торган яисә мондый объектлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләре чикләрендә санитар-яклау зоналары билгеләнгән яисә мондый зоналарны билгеләү таләп ителгән очракларда, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48.1 статьясы нигезендә аерucha куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлардан тыш.

6) файдалы казылмалар ятмаларын эшкәртүнең техник проекты яисә жир асты байлыклары кишәрлекләреннән файдалануга бәйле эшләр башкаруга башка проект документациясе нигезендә жир асты байлыклары турында Россия Федерациясе

законнары нигезендә өзерләнгән, килештерелгән һәм расланган бораулау скважиналары.

Проект документациясе экспертизасы капиталь төзелеш объектын төзү яки реконструкцияләу өчен төзелешкә рәхсәт алу таләп итепмәгән очракта, шулай ук модификацияләнгән проект документациясенә карата үткәрелми. Проект документациясе экспертизасы гомуми файдаланудагы автомобиль юлларына капиталь ремонт үткәру өчен өзерләнгән проект документациясе бүлекләренә карата үткәрелми.

Төзүче яисә техник, йә төзүче яисә заказчы белән шартнамә нигезендә проект документациясен өзерләүне гамәлгә ашыра торган зат проект документациясен һәм мондый проект документларын өзерләу өчен эшләнгән инженер эзләнүләренең нәтижәләрен Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә аккредитацияләнгән оешмалар шартнамәсе нигезендә уздырыла торган дәүләтнеке булмаган экспертизага жибәрергә мәмкин.

4. Проект документларына дәүләт экспертизасы нәтижәсе - проект документларының техник регламентлар таләпләренә һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә туры килүе (унай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә), Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48 статьясындагы 13 өлеше нигезендә карапланпроект документациясе бүлекләрен карап тоту таләпләренә, шулай ук инженер эзләнүләре нәтижәләренең техник регламентлар таләпләренә туры килүе турында бәяләмә (әгәр инженерлык эзләнүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасына проект документациясе белән бер үк вакытта юнәлтелгән булса). Инженерлык тикшеренүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасына проект документациясен дәүләт экспертизасына жибәрелгән очракта, дәүләт экспертизасы нәтижәсе булыш инженер эзләнүләре нәтижәләренең техник регламентлар таләпләренә туры килүе (унай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә) тора.

Проект документларына һәм инженер тикшеренүләре нәтижәләренә дәүләт экспертизасын оештыру һәм уздыру тәртибе, проект документларына һәм инженер тикшеренүләре нәтижәләренә дәүләт экспертизасын үткәргән өчен түләү күләме һәм аны алу тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

5. Төзүче проект документациясен раслый һәм төзелешкә рәхсәт бирү турында гариза жибәрә, аңа тубәндәге документлар күшымта итеп бирелә:

1) жир кишәрлегенә хокук билгели торган документлар;

2) төзелешкә рәхсәт алуга гариза бирелгән көнгә кадәр өч елдан да иртәрәк булмаган вакытта яисә линия объекты төзелешенә рәхсәт бирелгән очракта территорияне планлаштыру проекти һәм территорияне ызанлау проекти реквизитлары бирелгән жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы;

3) проект документациясендәге материаллар:

анлатма языу;

- жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планында күрсәтелгән мәгълүматларга туры китереп, капиталь төзелеш объектын, керү һәм керү урыннарын, гавами сервитутларның эш зоналары чикләрен, археологик мирас объектларын урнаштыру урынын билгеләп, башкарылган жир кишәрлекенең планлаштыру оешмасы схемасы;

- территорияне планлаштыру документлары составында - линия объектларына карата расланган кызыл сыйыкча объектның урнашуын раслый торган жир кишәрлекенең планлаштыру оешмасы схемасы;

- архитектура чишелешләре;

- проектлана торган капиталь төзелеш объектын инженерлык-техник тәэммин иту чөлтәрләренә тоташтыру урыннарын күрсәтеп, инженер-техник тәэммин иту (технологик тоташтыру) чөлтәрләренең жыелма планы;

- төзелешне оештыру проекти;

- капиталь төзелеш объектларын, аларның өлешиләрен сүтү яисә сүтү эшләрен оештыру проекти;

- инвалидларның сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, ял, спорт һәм социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге башка объектлардан, транспорт, сәүдә, жәмәгать туклануы объектларыннан, эшлекле, административ, финанс, дини билгеләнештәге объектлардан, күрсәтелгән объектларны төзегән, реконструкцияләгән очракта торак фонды объектларыннан файдалана алын тәэммин итү чарапары исемлеге, күрсәтелгән объектларның проект документациясенә экспертиза Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 49 статьясы нигезендә үткәрелмәгән шарт белән;

4) уңай экспертиза бәяләмәсе - Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 49 статьясында каралган объектларның проект документациясенә карата;

4.1) модификацияләнгән проект документациясенән файдаланган очракта, Шәһәр төzelеше кодексының 49 статьясындагы 3.5 өлешендә каралган бәяләмә;

5) рәхсәт ителгән төzelешнен, реконструкциянен иң чик параметрларыннан читкә тайпилуга рәхсәт (төзүчегә мондый рәхсәт Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 40 статьясы нигезендә бирелгән очракта;

6) капитал төzelеш объектын реконструкцияләгән очракта барлық хокук ияләренең ризалығы, әлеге өлешнен 6.2 пунктында күрсәтелгән күпфатирлы йортны реконструкцияләү очракларыннан тыш.

6.1) дәүләт хакимиите органы (дәүләт органы) булып торучы дәүләт (муниципаль) заказчысы, бюджеттан тыш фонд идарәсе органы яисә жирле үзидарә органы булган дәүләт (муниципаль) милкендәге капитал төzelеш объектында, аның хокук иясе дәүләт (муниципаль) унитар предприятиесе, дәүләт (муниципаль) бюджет яисә автоном учреждениесе булган дәүләт (муниципаль) заказчысы, әлеге орган мәлкәт милекчесенең вәкаләтләрен яисә хокукун тиешенчә гамәлгә ашыра торган дәүләт (муниципаль) унитар предприятиесе булган дәүләт (муниципаль) милкендәге капитал төzelеш объектында шундый реконструкция үткәру турында килешү - шул исәптән реконструкция үткәргәндә күрсәтелгән объектка китерелгән зыянны каплау шартларын һәм тәртибен билгели торган килешү;

6.2) күпфатирлы йортны реконструкцияләгән очракта торак законнары нигезендә кабул ителгән күпфатирлы йортта урыннар милекчеләренең һәм машина урыннары милекчеләренең гомуми жыелышының каары яисә, әгәр мондый реконструкция нәтижәсендә күпфатирлы йортта гомуми мәлкәт күләме кимү, күпфатирлы йортта барлық урыннары һәм машина урыннары милекчеләренең ризалығы булса;

7) проект документациясенә дәүләтнеке булмаган экспертизаның уңай бәяләмәсен биргән юридик затны аккредитацияләү турында таныклык күчермәсе, әгәр проект документациясенә дәүләтнеке булмаган экспертиза бәяләмәсе тапшырылган булса.

Әлеге статьяның 5 өлешендәге 1, 2 һәм 5 пунктларында күрсәтелгән документлар (аларның күчермәләре яисә алардагы белешмәләр) башкарма комитет тарафыннан дәүләт органнарында, жирле үзидарә органнарында һәм күрсәтелгән документлары булган дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына караган оешмаларда, әгәр төзүче күрсәтелгән документларны мәстәкыйль тапшырмаган булса, төzelешкә рәхсәт бирү турында гариза алган көннән соң өч эш көненнән дә соңга калмыйча соратып алына.

Әлеге статьяның 5 өлешендәге 1 пунктында күрсәтелгән документлар, әгәр күрсәтелгән документлар (аларның күчермәләре яисә аларда булган белешмәләр) күчемсез мәлкәтнен Бердәм дәүләт реестрында булмаса, мәрәҗәгать итүче тарафыннан мәстәкыйль рәвештә жибәрелә.

6. Индивидуаль торак төzelеше объектын төзү, реконструкцияләү максатларында төзүче төzelешкә рәхсәт бирү турында гаризаны төzelешкә рәхсәт бирү турында турыдан-туры йә күпфункцияле үзәк аша жибәрә. Төzelешкә рәхсәт бирү турында каар кабул итү өчен түбәндәге документлар кирәк:

- 1) жир кишәрлекенә хокук билгели торган документлар;
- 2) төзелешкә рөхсәт алуға гариза бирелгән көнгә кадәр өч елдан да иртәрәк булмаган вакытта бирелгән жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы;
- 3) индивидуаль торак төзелеше объектын урнаштыру урынын билгеләп, жир кишәрлекен планлаштыру оешмасы схемасы.

Әлеге статьяның 6 өлешендәге 1 һәм 2 пунктларында күрсәтелгән документлар (аларның күчермәләре яисә алардагы белешмәләр) башкарма комитет тарафыннан күрсәтелгән документлар булган дәүләт органнарында, жирле үзидарә органнарында һәм дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына караган оешмаларда, әгәр төзүче күрсәтелгән документларны мәстәкыйль тапшырмаган булса, төзелешкә рөхсәт бирү турында гариза алган көннән соң өч эш көненнән дә соңга калмычка соратып алына.

Әлеге статьяның 6 өлешендәге 1 пунктында күрсәтелгән документлар, әгәр күрсәтелгән документлар (аларның күчермәләре яисә аларда булган белешмәләр) күчемсез мәлкәтнең Бердәм дәүләт реестрында булмаса, мәрәҗәгать итүче тарафыннан мәстәкыйль рәвештә жибәрелә.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә, әлеге статьяның 5 һәм 6 өлешләрендә күрсәтелгән документлардан тыш, төзелешкә рөхсәт бирү өчен башка документлар таләп итү рөхсәт ителми.

8. Башкарма комитет төзелешкә рөхсәт бирү турында гариза алган көннән соң жиде эш көне эчендә:

- гаризага беркетелә торган документларның булуын һәм тиешенчә тутырылуын тикшерә;

- индивидуаль торак төзелеше объектын урнаштыру урынын билгеләп, жир кишәрлекен проектлау документларының яисә планлаштыру оешмасының схемаларының жир кишәрлеке төзелешенә рөхсәт алу өчен тапшырылган объектны төзү, реконструкцияләү таләпләренә туры килүен яисә линия объекты төзелешенә рөхсәт бирелгән очракта территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекти таләпләренә, шулай ук капиталъ төзелеш объектын жир кишәрлекенән рөхсәт ителгән файдалану нигезендә урнаштыру мөмкинлеге һәм Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә билгеләнгән чикләүләр нигезендә урнаштыру мөмкинлеге таләпләренә туры килүен тикшерүне үткәрә. Рөхсәт ителгән төзелешнәң иң чик параметрларыннан читкә тайпылууга рөхсәт бирелгән очракта, реконструкция проект документациясен яисә жир кишәрлекен планлаштыру оешмасының күрсәтелгән схемасын рөхсәт ителгән төзелешнәң, реконструкциянең иң чик параметрларыннан читкә тайпылууга билгеләнгән таләпләргә туры килү-килмәүгә тикшерү уздырыла;

- төзелешкә рөхсәт бирә йә, баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тарта.

9. Төзүче гаризасы буенча башкарма комитет төзелешнәң, реконструкциянең аерым этапларына рөхсәт бирергә мөмкин.

Төзелеш этапында капиталъ төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү, әгәр мондый объект файдалануга тапшырылырга һәм автоном рәвештә кулланылышка тапшырылырга мөмкин булса (ягъни әлеге жир кишәрлекендә капиталъ төзелешнәң башка объектларын төзү, реконструкцияләү), шулай ук капиталъ төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү, автоном рәвештә кулланылышка кертелергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин (ягъни әлеге капиталъ төзелеш объектының башка өлешләрен төзүгә, реконструкцияләүгә бәйсез рәвештә) капиталъ төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү күздә тотыла.

10. Төзелешкә рөхсәт бирүдән баш тартуга карата төзүче суд тәртибендә шикаять бирергә мөмкин.

11. Төзелешкә рөхсәт бушлай бирелә.

12. Төзүче төзелешкә рөхсәт алган көннән алып ун көн эчендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэммин итүнең мәгълүмат системасында урнаштыру өчен башкарма комитетка шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэммин итүнең мәгълүмат системасында мәйдан, капитал төзелешнең планлаштырыла торган объектының биеклеге һәм катларының саны турында, инженер-техник тәэммин итү чөлтәрләре турында, инженерлык тикшеренүләре материалларының бер нөсхәсен, һәм проект документациясе бүлекләренең бер нөсхәсе буенча белешмәләр тапшырырга тиеш:

- 1) әйләнә-тирә мохитне саклау чарапары исемлеге;
- 2) янғын куркынычсызлыгын тәэммин итү чарапары исемлеге;
- 3) энергетика нәтижәлелеге таләпләрен һәм биналарны, төзелешләрне, корылмаларны файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпләү приборлары белән тәэммин итү таләпләрен үтәүне тәэммин итү чарапары исемлеге.

13. Төзелешкә рөхсәт капитал төзелеш объектын төзүне оештыру проектында каралган вакытка бирелә. Шәхси торак төзелешенә рөхсәт ун елга бирелә.

Төзелешкә рөхсәт бирү срокы төзүченең мондый рөхсәтнең гамәлдә булу вакыты чыкканга кадәр кимендә алтмыш көн алдан бирелгән гаризасы буенча озайтылырга мөмкин. Төзелешкә рөхсәт бирү срокын озайтканда, капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтау мондый гаризаны бирү срокы тәмамланганчыга кадәр башланмаган очракта, төзелешкә рөхсәт бирү срокын озайту кире кагылырга тиеш.

14. Жир кишәрлекенә һәм капитал төзелеш объектларына хокук күчкәндә төзелешкә рөхсәт бирү срокы саклана.

15. Дәүләт серен тәшкىл итүче күчемсез милек объектларын төзүгә рөхсәт Россия Федерациясенең дәүләт сере турындагы законнары нигезендә бирелә.

28 статья. Төзелеш, реконструкция, капитал ремонт

1. Капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтауны гамәлгә ашыручи зат (алга таба - төзелеш алып баручы зат) төзүче яисә төзелеш подряды шартнамәсен төзегән шәхси эшмәкәр яисә юридик зат, төзелеш алып баручы затка карата куелган Россия Федерациясе законнары таләпләренә туры килә торган зат (алга таба - төзелешне гамәлгә ашыручи зат) булырга мөмкин. Төзелешне гамәлгә ашыручи зат проект документациясе, техник регламентлар, куркынычсызлык техникасы таләпләрен үтәүне тәэммин итә һәм башкарыйланган эшләрнең сыйфаты һәм аларның проект документациясе таләпләренә туры килүе өчен жаваплы.

2. Төзүче яисә техник заказчы, бина, корылма, төбәк операторы белән төзелеш подряд шартнамәсе нигезендә капитал төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтауны гамәлгә ашырганда курсәтелгән затлар төзелеш һәм (яисә) капитал ремонт өчен жир кишәрлеке әзерләргә, шулай ук мондый шартнамә, материаллар һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләре, проект документациясе төзелгән индивидуаль эшкуарга яисә юридик затка тапшырырга тиеш. Эшләрне туктату яисә аларны туктатып тору кирәк булганда, алты айдан артык төзүче яки техник заказчы капитал төзелеш объектын консервацияләүне тәэммин итәргә тиеш.

3. Капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге, төзүче яки техник заказчы алдан ук каралган булса, капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү башланырга жиде эш көненнән дә соңга калмычча, капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү өчен вәкаләтле башкарма хакимият органына, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимиите органына (алга таба шулай ук - дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнарына) тубәндәге документлар бирелә торган эшләр башлануы турында хәбәр жибәрергә тиеш:

- 1) төзелешкә рөхсәт күчермәсе;

2) проект документациясе тулы күләмдә, ә төзелешнең тиешле этабын гамәлгә ашыру өчен кирәклө күләмдә төзелешнең, реконструкциянең аерым этабына рөхсәт берелгән очрактарда;

3) жирлеккә қызыл сыйыклардан чигенү сыйыкларын чыгару түрүндагы документның күчермәсе (ваклау сыйымы);

4) эшләр башкаруны исәпкә алу алыш барыла торган гомуми һәм махсус журналлар;

5) капиталь төзелеш объектының проект документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиеш булган очракта, проект документациясенә дәүләт экспертизасының уңай бәяләмәсе.

4. Төзелешне гамәлгә ашыручи зат капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләуне, капиталь ремонтлауны төзүче яисә техник заказчи, бинаны, корылманы, яисә региональ оператор йөкләмәсе нигезендә (төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт башкарылган очракта), проект документациясе, капиталь төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү таләпләренә туры китереп, жир кишәрлекен файдалануга рөхсәт ителгән жир участогының шәһәр төзелеше планы төзелешенә рөхсәт алу датасына, Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә билгеләнгән чикләүләргә, техник регламентлар таләпләренә туры китереп, шул ук вакытта әйләнә-тирә мохит һәм мохит объектлары иминлеген, мәдәни мирас объектларының сакланышын тәэммин иту өчен билгеләнгән таләпләр нигезендә гамәлгә ашырырга тиеш. Төзелешне гамәлгә ашыручи зат шулай ук капиталь төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау башкарыла торган территориягә, төзүче, төзүче, техник заказчи вәкилләре, эксплуатациягә җаваплы бина, корылма, тәбәк операторы, дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнары биналары, аларга кирәклө документация бирергә, төзелеш контроле үткәрергә, башкарма документация алыш баруны тәэммин итәргә, техник заказчи, бинаны, корылманы, яки региональ операторны, дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнары вәкилләрен тикшерелергә тиешле эшләрне тәмамлау сроклары түрүнде эксплуатацияләүгә җаваплы булган затка, ачыкланган житешсезлекләрне бетерүне тәэммин итәргә һәм, ачыкланган житешсезлекләрне бетерү түрүнде актлар төзегәнче эшләрне дәвам иттерергә керешмәскә, төзелеш материалларының сыйфатын тикшереп торуны тәэммин итәргә тиеш.

5. Капиталь төзелеш объектының параметрларын мондый объектны төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау процессында зарурлығы ачыкланган проект документациясенән читләштерү бары тик яңа расланган төзүче, техник заказчи, бинаны, корылманы, корылманы, яисә проект документациясенең региональ операторы тарафыннан аңа тиешле үзгәрешләр көртөлгөннән соң тапшырылган, бинаны эксплуатацияләүгә җаваплы зат нигезендә генә рөхсәт ителә.

6. Мәдәни мирас объекты билгеләренә ия объект табылган очракта, төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт барышында төзелешне гамәлгә ашыручи зат мондый объектны төзүне, реконструкцияләуне, капиталь ремонтлауны туктатырга, мондый объектны ачыклау түрүнде Россия Федерациясенең мәдәни мирас объектлары түрүндагы законнарында каралган органнар хәбәр итәргә тиеш.

7. Реконструкция, капиталь ремонт өчен жир кишәрлекләрен төзү һәм капиталь төзелеш объектын әзерләү, башкарма документация составы һәм аны алыш бару тәртибе, эшләр башкаруны исәпкә алу алыш барыла торган гомуми һәм махсус журналларны алыш бару рәвеше һәм тәртибе, капиталь төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау тәртибе, консервацияләү тәртибе Россия Федерациясе норматив хокукий актлары белән билгеләнергә мөмкин.

8. Чиктәш урнашкан жир кишәрлекләрен йә гомуми файдаланудагы территорияләрне төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау барышында шартнамә, шулай ук хосусый сервитут нигезендә файдаланырга мөмкин, әгәр «Татар Шуганы

авыл жирлеге» муниципаль берәмлекнең норматив хокукий акты белән мондый сервитутның эчтәлеге тасвирланган халык сервитуты билгеләнмәгән булса.

9. Төзелеш, реконструкцияләү, капиталь ремонт барышында тубәндәгеләр башкарыла:

1) законнар нигезендә һәм әлеге статьяның 10 өлеше тәртибендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге:

- капиталь төзелеш объектларын төзү, проект документациясе экспертиза узарга тиешле йә модификацияләнгән проект документациясе булып тора;

- капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә, капиталь ремонтлауга проект документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиеш булса, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү, капиталь ремонтлау объектларын реконструкцияләү, капиталь ремонтлау;

2) барлык капиталь төзелеш объектларына карата төзелеш контроле - әлеге статьяның 11 өлеше законнары нигезендә һәм тәртибендә.

10. Дәүләт төзелеш күзәтчелеге әлеге статьяның 9 өлешендә күрсәтелгән объектларга карата гамәлгә ашырыла. Дәүләт төзелеш күзәтчелеге предметы капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау барышында эшләр һәм кулланыла торган төзелеш материаллары үтәлешенең, шулай ук мондый эшләрнең нәтижәләре техник регламентлар, проект документлары таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәлелеге таләпләренә һәм капиталь төзелеш объектының файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләренә, төзелешкә рәхсәт булу, 2 өлешләрдә билгеләнгән таләпләрне үтәү таләпләренә туры килүен тикшерү. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 52 статьясындагы З һәм 3.1.

«Татар Шуганы авыл жирлеге» муниципаль берәмлек чикләрендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыручи вазыйфаи затлар дәүләт төзелеш күзәтчелеге йогынтысына эләгә торган барлык капиталь төзелеш объектларына тоткарлыксыз керү хокукуна ия.

Уздырылган тикшерү нәтижәләре буенча дәүләт төзелеш күзәтчелеге органы тарафыннан ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмә төзүне гамәлгә ашыручи затка бирү өчен нигез булып торучы акт төзелә. Күрсәтмәдә хокук бозу тәре, норматив хокукий актка сылтама, техник регламентка, проект документациясенә күрсәтелә, таләпләр бозылган, шулай ук ачыкланган хокук бозуларны бетерү вакыты билгеләнә. Капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтлауны күрсәтелгән срокка туктату Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган дәүләт төзелеш күзәтчелегеннән тыш, капиталь төзелеш объектларын төзегендә, реконструкцияләгендә, капиталь ремонтлаганда дәүләт күзәтчелегенең башка төрләрен гамәлгә ашыру рәхсәт ителми.

Дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

11. Төзелеш контроле капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау барышында башкарыла торган эшләрнең проект документациясенең, техник регламентлар таләпләренә, инженерлых әзләнүләре нәтижәләренә туры килүен тикшерү максатларында капиталь төзелеш объектын төзүгә, реконструкцияләүгә рәхсәт алу өчен тапшырылган жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планын төзүгә, шулай ук жир кишәрлекенең файдалануга рәхсәт ителгән һәм Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә билгеләнгән

чикләуләргә карата билгеләнгән таләпләргә туры килүен тикшеру максатларында башкарыла.

Төзелеш контроле төзелешне гамәлгә ашыручи зат тарафыннан үткәрелә. Төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт башкарылган очракта, төзелеш контроле шулай ук төзүче, техник заказчи, бинаны, корылманы эксплуатацияләү өчен җаваплы зат, яисә региональ оператор тарафыннан йә алар белән килешү нигезендә жәлеп ителә торган индивидуаль эшкуар яисә юридик зат тарафыннан үткәрелә. Төзүче яки техник заказчи үз инициативасы буенча проект документациясен әзерләүче затны проект документациясенең башкарыла торган эшләренең туры килүен тикшеру өчен жәлеп итәргә мөмкин.

Төзелешне гамәлгә ашыручи затка капиталь төзелеш объектында авария хәлендәге хәлләрнең һәр очрагы турында дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнарына хәбәр итәргә тиеш.

Капиталь төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау процессында төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә төзелеш, реконструкцияләү, капиталь ремонт алып барган очракта бина, корылманы, корылманы, корылманы эксплуатацияләү өчен җаваплы зат тарафыннан капиталь төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капиталь ремонтлауны гамәлгә ашыручи зат тарафыннан капиталь төзелеш объектының иминлегенә йогынты ясый торган эшләренең башкарылуына һәм төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт технологиясе нигезендә башкарылуына, башка эшләрне башкарғаннан соң, шулай ук төзелеш корылмаларының һәм инженерлык-техник чөлтәрләр участокларының хәвефsezлеген контрольдә тота алмый торган эшләренең башкарылуына, төзелеш контролен үткәрү барышында ачыкланган житешсезлекләрне яисә башка төзелеш конструкцияләрен һәм техник конструкцияләрен заарламыйча яки бүтән төзелеш корылмаларын, эшләрне техник конструкцияләрене тәэммин итү чөлтәрләрен, эшләренең техник регламентлар таләпләрене туры килүен тәэммин итү мөмкин булмаган очракта, шулай ук инженер-техник документация таләпләрене туры килә торган эшләренең башкарылуына контроль үткәрелергә тиеш. Төзелеш конструкцияләренең куркынычсызлыгын тикшереп тору үткәрелгәнче, мондый конструкцияләренең иминлегенә йогынты ясый торган һәм төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт технологиясе нигезендә башка эшләрне башкарғаннан соң, шулай ук проект документациясендә, техник регламентлар таләпләрендә каралган очракларда мондый конструкцияләрне сынаулар үткәрелергә тиеш. Курсәтелгән эшләренең үтәлешен, курсәтелгән конструкцияләренең, инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләре участокларының куркынычсызлыгын тикшереп тору нәтижәләре буенча курсәтелгән эшләрне, конструкцияләрне, инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләре участокларын таныклау актлары төзелә.

Эшләренең конструкцияләренең, инженер-техник тәэммин итү чөлтәрләренең кимчелекләрен тикшеру нәтижәләре буенча ачыкланганда, төзүче яки техник заказчи курсәтелгән эшләренең үтәлешен, курсәтелгән конструкцияләренең, инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләре участокларының куркынычсызлыгын тикшереп торуны таләп итәргә мөмкин. Мондый эшләрне, конструкцияләрне, инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләре участокларын тикшерү актлары әлеге статьяның 11 өлешиндәге дүртенче абзацында курсәтелгән ачыкланган житешсезлекләрне бетергәннән соң гына төзелергә тиеш.

Башка эшләрне үтәү тиешле контрольне уздыру тәмамланган көннән алып алты айдан артык вакыт эчендә башланырга тиеш булган очракларда капиталь төзелеш объекты иминлегенә йогынты ясый торган һәм башка төзелеш корылмаларын һәм инженер-техник тәэммин итү чөлтәрләре участокларын тикшермичә, шулай ук төзелеш конструкцияләренең һәм инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләре участокларының куркынычсызлыгын тикшереп тору мөмкин булмаган эшләренең үтәлешен тикшереп

тору, башка төзелеш корылмаларын һәм инженерлық-техник тәэмін итү чөлтәрләре участокларын тикшермичә, тиешле актлар төзеп, кабат үткәрелергә тиеш.

Төзүче, техник заказчи, бинаны, корылманы, яки проект документациясен әзерләүче затларның төзелеш контролен үткәру өчен жәлеп ителә торган региональ операторны, эксплуатациягә жаваплы булган затны, капиталь төзелеш объектын төзегендә, реконструкцияләгендә, капиталь ремонтлаганда эшләрне үтәүдәге житешсезлекләр турында кисәтуләр язма рәвештә рәсмиләштерелергә тиеш. Курсәтелгән житешсезлекләрне бетерү турында акт төзелә, ул курсәтелгән житешсезлекләр турында кисәтуләр курсәткән зат һәм төзелеш башкаручы зат тарафыннан имзалана.

Төзелеш контролен үткәру тәртибе Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнергә мөмкин.

29 статья. Объектны кабул итү һәм объектны эксплуатациягә кертүгә рәхсәт бирү

1. Объект кануннар нигезендә кабул ителә.

2. Объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирү - капиталь төзелеш объектын төзүгә, реконструкцияләүгә, проектлау документациясенең рәхсәтләр нигезендә, тулы күләмдә башкарлынуң раслаучы документ, шулай ук төзелгән, реконструкцияләнгән капиталь төзелеш объектының жир кишәрлекен төзу өчен рәхсәт алу датасына яисә территорияне планлаштыруның линияле объектын төзегән, реконструкцияләнгән һәм территорияне ызанлау проектина, шулай ук Россия Федерациясенең жир һәм башка законнар нигезендә билгеләнгән чикләуләргә туры килүен раслый торган капиталь төзелеш объектын төзүгә, реконструкцияләүгә рәхсәт алу датасына билгеләнгән таләпләргә туры килүен раслый торган документ.

3. Объектны файдалануга керту өчен төзүче объектны эксплуатациягә кертүгә рәхсәт бирү турындагы гариза белән турыдан-туры яисә күпфункцияле үзәк аша төзелешкә рәхсәт биргән башкарма комитетка мөрәжәгать итә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындагы З өлеше нигезендә объектны файдалануга кертугә рәхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәгә документлар күшымта итеп бирелә:

1) жир кишәрлекенә хокук билгели торган документлар;

2) төзелешкә рәхсәт алу өчен тапшырылган жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планы яисә төзелеш, реконструкцияләү объекты төзелгән очракта территорияне планлаштыру проекти һәм территорияне ызанлау проекти;

3) төзелешкә рәхсәт;

4) капиталь төзелеш объектын кабул итү акты (төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә төзелеш, реконструкцияләү башкарлылан очракта);

5) төзелгән, реконструкцияләнгән капиталь төзелеш объектының техник регламентлар таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзелешне гамәлгә ашыручы зат тарафыннан имзаланган документ;

6) капиталь төзелеш объектының төзелгән, реконструкцияләнгән проект документациясе параметрларының, шул исәптән энергетика нәтиҗәлелеге таләпләренә һәм капиталь төзелеш объектларын файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпләү приборлары белән тәэммин итү таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзелешне гамәлгә ашыручы зат (төзүне гамәлгә ашыручы зат һәм төзүче тарафыннан, төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә реконструкцияләүне гамәлгә ашырган очракта, шулай ук төзелеш контролен шартнамәсе нигезендә гамәлгә ашыручы зат тарафыннан, индивидуаль торак төзелеше объектларын төзү, реконструкцияләү очракларыннан тыш, имзаланган документ;

7) төзелгән, реконструкцияләнгән капиталь төзелеш объектының техник шартларга туры килүен раслый торган һәм инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүче оешмалар вәкилләре тарафыннан имзаланган документлар (алар булган очракта);

8) төзелгән, реконструкцияләнгән капиталь төзелеш объектының урнашыун, жир кишәрлеге чикләрендә инженерлык-техник тәэммин итү чөлтәрләрен урнаштыруны һәм жир кишәрлеген планлаштыру оешмасын урнаштыруны чагылдыра торган һәм төзелешне гамәлгә ашыруучы зат (төзүне гамәлгә ашыруучы зат һәм төзүче яисә техник заказчы тарафыннан төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә реконструкцияләгән очракта), линияле объектны төзү, реконструкцияләү очракларыннан тыш;

9) төзелгән, реконструкцияләнгән капиталь төзелеш объектының техник регламентлар һәм проект документлары таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәлелеге таләпләренә һәм капиталь төзелеш объектын кулланылучы энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләренә туры килүе турында дәүләт төзелеш күзәтчелеге органы (дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру каралган очракта) бәяләмәсе, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 54 статьясындагы 7 өлешендә каралган очракларда дәүләт экология контроле бәяләмәсе.

10) капиталь төзелеш объектының Федераль закон нигезендә әзерләнгән техник планы.

Әлеге статьяның 3 өлешендәге 1, 2, 3 һәм 9 пунктларында курсәтелгән документлар (аларның күчермәләре яисә алардагы белешмәләр) әлеге статьяның 3 өлешендә курсәтелгән орган, әгәр төзүче курсәтелгән документларны мәстәкыйль тапшырмаган булса, әлеге статьяның 3 өлешендә курсәтелгән дәүләт органнарында, жирле үзидарә органнарында һәм дәүләт органнары яисә жирле үзидарә органнары карамагындағы оешмаларда соратып алына.

Әлеге статьяның 3 өлешендәге 1, 4, 5, 6, 7, 8 пунктларында һәм 10 пунктларында курсәтелгән документлар (аларның күчермәләре яисә аларда булган белешмәләр) дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары йә дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына буйсынучы оешмалар карамагында булмаса, мәрәҗәгать итүче тарафыннан мәстәкыйль юллана. Әгәр әлеге статьяның 3 өлешендә курсәтелгән документлар дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары карамагында булса, мондый документлар, әгәр төзүче курсәтелгән документларны мәстәкыйль тапшырмаган булса, әлеге статьяның 3 өлешендә курсәтелгән орган һәм оешмаларда соратып алына.

4. Башкарма комитет, объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт бирү турында гариза көрән көннән алып жиде эш көне эчендә әлеге статьяның 3 өлешендә курсәтелгән документларның булуын һәм рәсмиләштерүнен дөреслеген тикшерүне, капиталь төзелеш объектын карауны һәм мәрәҗәгать итүчегә объектны эксплуатациягә кертүгә рәхсәт бирү яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карап кабул итүне, кабул ителгән каарның сәбәпләрен курсәтеп, кабул итәргә тиеш. Төзелгән, реконструкцияләнгән капиталь төзелеш объектын карап йәргәндә мондый объектның төзелешкә рәхсәттә курсәтелгән таләпләргә, капиталь төзелеш объектын төзүгә, реконструкцияләүгә жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планын төзүгә рәхсәт алу датасына билгеләнгән таләпләргә яисә линия объектын төзегән, реконструкцияләгән очракта, территорияне планлаштыру проекти һәм территорияне ызанлау проекти таләпләренә, шулай ук жир кишәрлекенең рәхсәт ителгән файдалануга, Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә билгеләнгән чикләуләргә, проект документациясе таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәлелеге таләпләренә һәм файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән тәэммин итү таләпләренә, индивидуаль торак объектын төзү, реконструкцияләү очракларыннан тыш, туры килүен тикшерү гамәлгә ашырыла. Капиталь төзелеш объектын төзегәндә,

реконструкцияләгәндә дәүләт төзелеш күзәтчелеге гамәлгә ашырылган очракта, мондый объектны төзелешкә рәхсәт бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

- әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән документларның булмавы;

- капиталь төзелеш объектының жир кишәрлекенең шәһәр төзелеше планын төзүгә, реконструкцияләүгә рәхсәт алу датасына билгеләнгән капиталь төзелеш объектын төзүгә, реконструкцияләүгә туры килмәве яисә линия объектын төзегән, реконструкцияләгән очракта территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты таләпләренә;

- капиталь төзелеш объектының төзелешкә рәхсәттә билгеләнгән таләпләргә туры килмәве;

- төзелгән, реконструкцияләнгән капиталь төзелеш объектының проект документациясе параметрларының туры килмәве. Әлеге нигез индивидуаль торак төзелеше объектларына карата кулланылмый;

- капиталь төзелеш объектының жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалануга һәм (яисә) Россия Федерациясенең жир һәм башка законнары нигезендә шәһәр төзелеше регламенты төзелешенә рәхсәт алу өчен тәкъдим ителгән датага карата билгеләнгән чикләүләргә туры килмәве.

Объектны эксплуатациягә кертугә рәхсәт бирүдән баш тарту өчен, әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгәннәрдән тыш, төзүче әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясындағы 12 өлешендә күрсәтелгән таләпләрне үтәмәгән. Мондый очракта объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясындағы 12 өлешендә күрсәтелгән проект документациясе бүлекчәләренең күчермәләре күчермәсенең бер нәсхәсе буенча инженерләрләк-техник тәэмин итү чөлтәрләре турында, әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясындағы 12 өлешендә күрсәтелгән проект документациясе бүлекчәләренең күчермәләре күчермәсе яисә индивидуаль торак төзелеше объекты урнаштыру урынын билгеләп, жир кишәрлекен планировка оешмасы схемасының күчермәсе күчермәсен тапшырганнан соң гына бирелә.

6. Объектны файдалануга кертугә рәхсәт бирүдән баш тартуга карата суд тәртибендә дәгъва белдерелергә мөмкин.

7. Объектны файдалануга тапшыруга рәхсәт төзелгән капиталь төзелеш объектын дәүләт исәбенә кую, реконструкцияләнгән капиталь төзелеш объектын дәүләт исәбенә алу документларына үзгәрешләр керту өчен нигез булып тора.

Объектны файдалануга кертугә мәжбүри күшымта булып мөрәжәгать итүче тарафыннан тапшырылган капиталь төзелеш объектының Федераль закон нигезендә әзерләнгән техник планы тора.

Объектны файдалануга тапшыруга рәхсәттә аны дәүләт кадастрынан исәбенә алу өчен кирәклө күләмдә капиталь төзелеш объекты турында белешмәләр күрсәтелергә тиеш. Мондый белешмәләрнең составы Федераль закон нигезендә билгеләнгән техник планның график һәм текст өлешиләрендә белешмәләр составына карата таләпләргә туры килергә тиеш.

Капиталь төзелеш объектын төзу тәмамланғаннан соң төзелеш алыш баручы зат мондый объектны төзүчегә инженер тикшеренүләре нәтижәләрен, проект документациясен, капиталь төзелеш объектын инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләре эшләрен, конструкцияләрен, кишәрлекләрен таныклау актларын, мондый объектны эксплуатацияләү өчен кирәклө башка документларны тапшырырга тиеш.

8. Объектны файдалануга кертугә рәхсәт рәвеше Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан бирелгән вәкаләткә ия башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә.

2. Әлеге каарарны веб-адрес буенча «Татарстан Республикасының хокукий мәгълүматның рәсми порталы»нда урнаштыру юлы белән игълан итәргә: <http://pravo>.

tatarstan.ru һәм Азнакай муниципаль районының веб-адрес буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге рәсми сайтында:
<http://aznakayevo.tatarstan.ru>.

3. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Татар Шуганы авыл җирлеге Советының торак-коммуналь хужалық, төзекләндөрү, экология һәм җир мәсьәләләре буенча дайими комиссиягә йөкләргә.

Рәис

Мияссарова Г.З.